

мацією є більш ідентифіковані, мають значний ефект засвоєння, але завжди пов'язані з сумлінністю студента та його вмінням використовувати на це власний час. Студентам вечірньої та заочної форм навчання, як правило, важко координувати обмежений для навчання час і це призводить до неефективного сприйняття та засвоєння навчального матеріалу. З цією метою доцільно, на наш погляд, використовувати, так би мовити, комбіновані підходи до вивчення політичної економії. Вони полягають у застосуванні широкого набору тестів з вдосконалення та перевірки знань різних підрозділів курсу політичної економії, що викладені у електронному вигляді. Проблема полягає також у забезпеченні семінарських занять належною кількістю місць у комп'ютерних аудиторіях. Підхід до електронних тестів замість письмових значно модернізує процес контролю знань студентів, впровадження нових програмних продуктів з цією метою, підвищує можливість аргументувати переваги модульно-бальної системи оцінки знань. Зазначені тести з політичної економії дали б можливість також поглибити яскравість ілюстрації певних надто «теоретизованих» підрозділів та забезпечити легкість їх сприйняття, підтримати активну роль студента у формуванні власного політекономічного світогляду, а також диференціювати та ускладнювати різні рівні тестів для удосконалення специфіки та професійності підготовки студентів університету.

У перспективі, ми вважаємо, для предмету політична економія, враховуючи її важливе теоретико-методологічне значення як дисципліни фундаментальної підготовки, бажано створити спеціальний пакет модульно-тестових комп'ютерних завдань, позитивна оцінка отриманих результатів за який згідно системи ECTS (Болонська конвенція), надавала б можливість студентам отримати одну з комплексних освітньо-кваліфікаційних характеристик бакалаврського рівня (замість раніше запровадженого державного іспиту з цієї дисципліни).

Л. В. Музичко, ст. викл. кафедри
педагогіки та психології

ВИКОРИСТАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Навчальна діяльність є одним з основних видів діяльності людини, що спрямовується на саморозвиток її особистості за допомогою опанування узагальненими за формою теоретичними знан-

нями, різноманітними способами пізнавальних та предметних дій. З одного боку, вона виступає умовою та засобом психічного розвитку людського індивіда, забезпечуючи набуття досвіду, а з його допомогою і розвиток тих специфічно людських здібностей, які в ньому кристалізовані. З іншого боку, умінню належить й провідна роль у формуванні змістовних характеристик особистості.

Для кожного суб'єкта навчальної діяльності є характерним власний спосіб її виконання, що описується поняттям індивідуального стилю. Як зазначає М. О. Холодна, у широкому розумінні стиль учіння можна визначити як притаманний даному учню стійкий спосіб взаємодії з власним освітнім оточенням.

Враховуючи суттєву відмінність місця і ролі студента у різних формах освітнього процесу, важливо підкреслити проблему співпадання чи неспівпадання його навчального стилю з методикою навчання, стилем роботи викладача. З цього приводу Б. Лу Лівер писала, що всі учні без винятку можуть вчитися і єдине, до чого вони можуть виявитися нездатними, — це вчитися у такий спосіб, як це передбачено конкретною програмою, підручником чи вчителем. У разі неспівпадання можливостей студента та умов навчання у конкретному навчальному закладі може розвинутиися конфлікт індивідуальних стилів суб'єктів навчальної діяльності, що суттєво знижує ефективність її перебігу.

Нашу увагу привернула думка Д. Кольба про циклічний характер учіння, процес якого можна представити у вигляді чотирьох послідовних стадій: ознайомлення з конкретною ситуацією та накопичення індивідуального досвіду, рефлексивне спостереження, концептуалізація результатів спостереження та формування теоретичних понять, які потім перевіряються на практиці. В результаті з'являється новий конкретний досвід і весь цикл повторюється знову. Автор вважає, що залежно від того, які інтелектуальні властивості особи проявляються у навчанні, можуть актуалізуватися 4 стилі цієї діяльності. На кожній стадії процесу навчання існують певні переваги, які найкраще відповідають навчальним можливостям осіб з певним стилем учіння. П. Хані та А. Мам Форд вважають, що у кожної особи у навчанні проявляється схильність до використання певного (певних) стилю учіння і ця схильність може трансформуватися залежно від обставин (детермінуючий вплив діяльності). Інколи це може бути результатом цілеспрямованої активності по відпрацюванню нерозвинених або недостатньо сформованих стилів. У разі гарного розвитку всіх чотирьох стилів учіння особа має підстави для досягнення високих результатів на кожному етапі навчального циклу, тобто для

високоєфективного виконання навчальної діяльності. Якщо домінує якийсь певний стиль учіння, важливо знати його сильні сторони для використання його переваг у власному навчанні, а також його слабкі сторони — для попередження або уникнення можливих невдач.

З огляду на зазначене вище вважаємо за необхідне виокремити коло проблем, пов'язаних з індивідуальними можливостями реалізації навчання студентами, як специфічного суб'єкта навчання, підкреслити актуальність та нагальність потреби їхнього розв'язання з огляду на необхідність підвищення ефективності процесу здобуття ними майбутньої професії.

С. І. Наконечний, канд. екон. нау, професор,
С. С. Савіна, канд. екон. наук, доцент
кафедри економіко-математичних методів

ДО ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНО- ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ ПО ДИСЦИПЛІНАХ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ

Кафедра економіко-математичних методів проводить значну роботу по профілізації дисциплін. Розроблені системи економіко-математичних моделей для кожного фахового напрямку. У результаті реалізації навчальних програм студент отримує навички математичного моделювання економічних процесів та явищ.

Наприклад, на спеціальності «Економіка агропромислових формувань» студенти при вивченні дисципліни «Математичне програмування» і «Дослідження операцій» розв'язують дві задачі:

1) оптимізація структури (поєднання) галузей у сільськогосподарських об'єднаннях;

2) оптимізація виробництва та переробки сільськогосподарської сировини.

На практичних заняттях надається постановка задачі поєднання галузей. Студенти, під керівництвом викладача, для кількох галузей, наприклад, вирощування пшениці, цукрового буряку, кормових культур і виробництва молока вибирають критерії оптимізації, формують обмеження і будують відповідну економіко-математичну модель. Кожен студент отримує індивідуальне завдання. Далі, під керівництвом викладача, студенти будують економіко-математичну модель з врахуванням погодних станів.

Як бачимо, задача ускладнюється. Ускладнюються також індивідуальні завдання. У результаті група студентів будує реальну